

FAMILIA

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

Unu Don Juan.

— Novela. —

I.

Alecu Mofturescu eră studentu in anulu alu diecelea la facultatea de dreptu din Bucuresci. In fie-care anu 'si propusese cu totu din-adinsulu se iá licenti'a, dar' totu-de-a-un'a aprópe de esamenu fusese impededatu de a-si ajunge scopulu prin emotiunile vre-unei afaceri de inima.

Cându dîcu afacere de inima, acést'a trebuie se se intieléga pentru scumpulu Alecu intr'unu modu cu totulu particulariu.

Dar' inainte de a intrá in destainuiri intime, me sêntu datoriu se facu portretulu eroului acestei istorisiri.

Alecu Mofturescu, pe tîmpulu cându s'au petrecutu cele ce voiu nará, erá departe de a intrupá idealulu frumsetiei barbatesci. De óre-ce a intratu in scóla cá m maricelu si a luatu bacca-laureatulu ¹⁾ cu chiu cu vai, abíá dupa cá tîv'a ani de preparatiuni, acum erá aprópe de a atinge frumós'a vîrsta de patru-dieci de anisiori. Se fi feritu inse Domnedieu pe cinev'a de a-lu numi burlacu betrânu.

Alecu s'ar' fi facutu focu: „Ce spui, nenisiorule? se vede cá ai facutu orbulu gainei, séu esci coptu pentru Marcuti'a. ²⁾ Eu burlacu betrânu? Suntu studentu, domnule, studentu in dreptu si este in de obsce cunoscutu cá unu studentu in

dreptu trebuie se fia tîneru. Am teșcherea dela primarie, uite colea in laditi'a mesei, abíá implenii dóue-dieci si cinci de ani la St. Vasilie teologulu. Si-apoi... nu tu o se judeci ast'felu de lucruri. In-tréba, mē, secsulu, secsulu frumosu, care cându me plimbu pe strade, n'are ochi decátu pentru mine...“

Adeverulu e, cá erá de-ajunsu se se arete Alecu pe bulevardu, ori pe podu, ¹⁾ pentru-cá tóte cocónele si coconitiele se-lu deóchie.

Alecu le zimbiá cu dulcétia si calcá tian-tiosiu, cu fusele s'ale de petióre intinse de trosuiau incheiaturile, cu ósele pieptului scóse afara si capulu aruncatu pe spate.

Ah! Capulu lui Alecu erá o poema intréga.

Prin intêmplari fatale, care m'ar' duce pré departe, déca asiu voi se le istorisescu, Alecu pierdu-se de timpuriu mai tóte maselele. Din dinti î-i mai remâneáu cátev'a óse lungi, mai multu negre decátu albe, si incovoiate cá nisce clontiuiri de bufnitia. Totu spúneá, cá are de gándu se-si completeze ce'a ce numiá elu cu ifosu „dentur'a“ s'a, dar'... pustí'a de seracia nu-i dá regazu.

Din caus'a lipsei de masele, obrazii lui Alecu intrasera cu totulu in fundulu gurei, incátu la umbra pareáu dóue gauri negre facute in obrazi. Peliti'a feçiei, lipita de óse, erá óchesia si cá m ciupita de versatu. Unu nasu in forma de castravete, o gura enorma cu buze gróse cá m vinetii,

¹⁾ Bacalaureatulu = esamenulu de maturitate.

²⁾ Casa de nebuni.

¹⁾ Podulu Mogosióe, adi Calea Victoriei.

si doi ochi, căror'a Alecu le atribuia mai tóte cererile s'ale de inimi femeiesci, completáu interesant'a figura a coconului Alecu.

Ochii mai alesu eráu fenomenali. Nu se poteá díce că suntu câtu pumnulu, dar' iustru câtu se póte la unu omu paménténu, acesti ochi rotundi si bulbucati aveáu cele mai imosante proportiuni. Colórea loru bruneta ar' fi fostu destulu de frumósa, déca in coltiuri nu s'ar' fi aretatu acele caruuri rosfetice, care nu prea suntu gratióse, si déca picaturile de lacrimi versate din cându in cându fâra motivu nu i-ar' fi turburatu nitielu.

Tóte însusirile descrise dedeáu acestui capu o espresiune de o melancolie atât de comica, încâtu privindu-lu cinev'a pentru prim'a óra nu se poteá opri de a zimbí si a-si reaminti pe famosulu cavaleru „alu tristei figuri.“

Capulu lui Alecu, acoperitu cu pèru negru, căm raru, cu musteti drepte cá nisce tîepi, erá asiediatu pe doi umeri slabi si ascutiti, pe unu corpu mititelu si pipernicitu, de 'ti erá mai mare mil'a de elu.

Acumu, dupa-ce v'am facutu portretulu fratelui Alecu, veti întielege usioru privirile cocóneloru si coconitieloru ficsate asupr'a lui, precum si surisulu loru dupa-ce treceáu din radi'a vizuala a fenomenaliloru sei ochi. Alecu inse totu-de-a-un'a luá privirea si surisulu cocóneloru dreptu o admiratie discreta si o incuragiare.

Iubita cetitoare, vei crede, că plasmuescu basme. Ei bine, te însieli! Ti-o spunu „pe cinste,“ cum diceá chiar' eroulu nostru, — am cunoscutu pe Alecu chiar' cum 'lu descriu si am avutu ocaziune se me inveselescu câte've'a momente priu nevino-vat'a lui manie de Don Juan... platonice.

Am dísu, că Alecu nu erá bogatu. Aveá inse unu venitu de dóue sute cincideci de lei pe luna, care, prelânga mari economii, i-i permiteá se se imbrace de dóue-ori pe anu la creditorulu celu mai de moda si se-si cumpere palariile dela Paul Martin.¹⁾ Afara de ace'a tiêneá cu chirie o odaie curatíca lânga Cismigiu,²⁾ si totu-de-a-un'a poteá se te omenésca cu unu paharelu de cognacu bunu si cu o ceașca de cafea, prajita, macinata si fiérta de elu in persóna „cu masini speciale,“ erá „a mai prima Java,“ cum diceá elu.

Ast'felu dar' prietinelu nostru erá totu-de-a-un'a dichisitu, siguru de a cuceri cele mai rebele inimi femeiesci; de ace'a 'si facuse la Socecu³⁾ hârtia de scrisori roza si cu devis'a tiparita: veni, vidi, vici, singur'a amintire din clasicismulu baccalaureatului seu. Domnedieu mai scie, câta hârtie de felu acest'a cheltuise pentru scrisori din cele mai fierbinti cătra amantele lui închipuete.

Aceste dispositiuni sufletesci negresitu nu poteáu fi separate de cea mai buna idee a eroului nostru despre calitatile s'ale fisice. Mereu 'lu gasiá inaintea ogliindii, radiându-se singuru, ori

pomadându-si pèrulu pentru a-i dá lustru si a-lu buclá, ori silindu-se a domoli prin netedfuri tîepi rebeli din musteti'a si sprincelele s'ale. La ast'felu de ocaziuni Alecu 'si surideá gratiosu in oglinda, aretându-si remasitiile s'ale de colti, se uitá galesiu la Dulcinea s'a inchipuita si-si tramiteá bezele cu degetele s'ale negre si slabe cá ale unui scheletu. Alta-data faceá „rulade“ cu vocea s'a de basu, — că-ci uitái se ve spunu, Alecu aveá o puternica voce de basu si cântá binisioru unele arii din operile italiene, — ori se asiedia la pianinu, care nu lipsia nici-odata din cvartirele s'ale, si cântá „Serenad'a lui Schubert“ seu „Carnaval de Bucuresci“ singurele bucati pe care ajunsese a le invetiá mai multu ori mai puçinu esactu.

Cându cântá serenad'a lui Schubert, Alecu erá atinsu de primele flacari ale iubirei, vediuise o fiintia divina si primise lovitur'a de gratie din ochii ei plini de electricitate; ér' cându cântá carnaval de Bucuresci, erá chiar' lovit cu leuc'a, nebunu de doru, in parocsismulu amorului, scrisese cincideci de scrisori pe hârtie pembe.⁴⁾

Ast'felu erá Alecu Mofturescu, cându incepe acésta istorie, in anulu Domnului 188...

II.

Intr'un'a diu díle, o frumósa di de primavéra, doi elevi dela scóla de poduri si siosele, Nicu Mustacescu si Jancu Repediénu, se preumbláu plictisiti⁵⁾ pe Calea Victoriei între piati'a teatrului si bulevardu.

Cercáu ei se-si faca petrecere cascându gur'a pe la pravalii, cetindu afisiele de pe ziduri, uitându-se obraznicu la câte o frumósa, care treceá pelânga ei, schimbându chiar' cu unele câte unu scurtu dialogu. Tóte eráu inzadaru. Veseli'a nu voia se vfe; ba câte unu usioru cascatu incepeá se se ivésca pe faci'a sarcastica a lui Mustacescu.

— „Afurisitu plicis, ⁶⁾ díse elu in sfêrsitu. „Si se díci, că n'am unu gologanu in punga, adi, Domineca. Ce naib'a se ne facemu Jancule?“

— „Ei, mai sciu si eu ce, mon cher?“ respunse Repediénu, care aveá máni'a de a întrebuintia mereu cuvinte si frase frantiuzesci.

„Am remasu cá si tine, sans le sou, ⁴⁾ adi, cându me gândiam se facu o promenada pâna la Tiurlóe.“⁵⁾

— „Chiar' Tiurlóe ne lipsese acumu... Scii ce? Hai pe la Alecu se mai ridemu nitielu. Póte o se ne dea si câte unu cognacu.“

— „Allons!“ respunse Jancu dându din umeri, „ça m'est égal.“⁶⁾

Vorbindu astfelu si calcându a leue, cei doi colegi ajunsesera in faci'a Sarindarului, — ei cotira la drépt'a pe Bulevardulu Elisabet'a si preste câ-

¹⁾ Palarieru francesu in Calea Victoriei.

²⁾ Gradina publica in centrulu Bucuresciloru.

³⁾ Librarie si stabilimentu graficu in Bucuresci.

¹⁾ Roza.

²⁾ Omu plictisitu = omu căru'i'a i-se uresce.

³⁾ Urítu.

⁴⁾ fâra nici unu banu.

⁵⁾ Móra aprópe de Bucuresci. Locu de excursiune pentru bras'a vesela.

⁶⁾ Se mergemu, totu-atât'a mi-e.

tev'a minute erau înaintea locuintei lui Alecu.

Pianinulu suspina incetu si doiosu „Serenad'a lui Schubert.“

— „Hait! am nemeritu-o, Jancule,“ dîse Mustacescu rîdiîndu, „Alecu a inceputu o noua dragoste, a si uitatu pe Didin'a. Avemu se petrecemu nitielu.“

Apoi iutiîndu pasulu elu intrà la Alecu, urmatu de Repedienu.

— „Bonjour, Alecutia,“ dîse Mustacescu apropiindu-se de Alecu, — care la sgomotulu usiei intorsesè capulu si incetase serenad'a, — apoi luîndu-i mân'a si mîngaiindu-lu pe obrazu, „ce mai faci tu, mititelule? Nu te-am vediutu adi pe podu.“

— „Ei, astêmpera-te, nebunule,“ respunse Alecu càm superatu si respingîndu mân'p amicului seu, „nu vedi, càm-mi sburlesci mustatile? Ce uravnu prostu mai ai, de totu pui mân'a pe obrazii ômeniloru!“

— „Asià-i, bine dîce fratele Alecu,“ f-i veni intr'ajutoriu Repedienu, facîndu cu ochiulu lui Mustacescu, „de ce nu lasi baiatul in pace? Nu-i destulu, càm Pai desceptatu din visurile lui, acum f-i mai derangezi si frisar'a.“

In timpul acest'a Alecu se scolase de pe scaunu si se apropiase de oglind'a asediata intre cele doue ferestri din faciã ale camerei. Elu se uitã cu atentiune la tîpusii mustetiei s'ale si f-i netedî cu dragoste. Contîmplîndu-se ast'feliu, cu incetulu uitã necasulu, cretiele de pe frunte i se intinsera si unu largu surisu incepù a se nasce in coltiurile gurei s'ale.

— „Mêi baieti,“ dîse elu intorcîndu-se cãtra amicii sei, „me totu uitu in oglinda si vedu, càm, de! nu suntu eu asiã de frumosu, dar' nu sciu ce pècatele am, càm nu potu esi pe strada fãra càm tôte femeile se se uite la mine? Ba am zaritu pe unele, càm-mi si zimbiãu.“

Cei doi fitori ingineri faceãu mari silintie pentru a-si tiêné rîsul.

— „Ce spui, Alecutia?“ observã Mustacescu. „Asiè merge treb'a? Ei, tâlhariule, bine càm te prinsei. Tu esci dar, àl'a, care furi tôte inimile, de nu mai remãnu si pentru noi. Am se te sugrumu, afurisitule!“

Alecu se îngâmfã si surisulu seu de pâna acum'a deveni unu rîsu satisfacutu.

— „Asiã, mèm, cum ve spui, ha! ha! ha! Nu sciu ce se facu, càm se mai scapu de femei; o se me imbebrãnescã fãr' de vreme. Sciti, cãtu erã de frumosa Didin'a! Ei, s'a dusu, am uitatu-o. Am vediutu eri nn'a, me,.... bobocu, nene, nu gluma! S'ò vedi mama n'ò mai uitu.“ Si vorbindu ast'feliu Alecu impreunase trei degete dela mân'a drèpta, càm pentru a face semnulu crucei, 'si ascutise buzele cele vinete, càm pentru sarutatu, apoi apropiindu-si cele trei degete de buze scòse surnetulu, care imitèza sgomotulu unei sarutari.

— „Ei, mon cher,“ dîse Repedienu, „èr' o concheta; cãndu vei deveni odata mai posé? 1) Ne-ai facutu curiosi. Narèza-ne si noue, ce tî-s'a intèmplatu?“

1) asediata.

— „Se vedeti, baieti! Erãm a-sèra càm plictisitu, me saturasemi de plimbatu pe podu si nu sciãm cum se mai petrecu vremea pâna la cè-sulu culcarii. Treceãm pre lãnga Otetelesianu. 1) Inaintea mea mergeã o dama la braçulu unui barbatu. Dupa pasu se pareã a fi tènèra, aveã talia eleganta, costumulu dela Madame Briol, 2) l'am recunoscutu, 'lu vediusemi in pravalie. Ei apucara spre pôrt'a hotelului. Atunci, atrasa se vede de magnetismulu privirei mele, dam'a intòrse capulu, se uitã lungu la mine si incepù se zimbesca. Erã o frumsetia rara, mèm! Ochi albastri mari, pèru blondu, faciã alba, buze rumene. Am remasu cu gur'a cascata. Erãm zapacitu. Nici an'a, nici dõue, dupa ei! Mi se parù, càm barbatulu intrèba pe frumòs'a mea, de ce zimbesce; ea rosì, barbatulu intòrse capulu si me zari. Elu inca se uitã lungu la mine, dar' nici eu nu remasei mai pe josu. Se vede, càm ifosulu meu i-a càm impusu, de òre-ce elu inca incepù a-mi suride, càm-si-cãndu ar' fi voitu se dîca: èrta-me, n'am voitu se te superu. Iuti pasulu si ajunsei inaintea loru pe terasa. Wiest chiar' esecutã o fantasia nationala. Teras'a erã plina de lume; nu erã decãtu o mèsã gòla. Me repedu si ocupu fericit'a mèsã. Erãm stapãnu pe situatîe.“

— „Am intielesu!“ strigã Mustacescu, care se facuse, càm asculta cu mare atentiune naratiunea lui Alecu. „Mèi! mèi! te sciãm eu pehlivanu, dar' in asiè gradu nu!“

— „Ha! ha! ha! si inca se mai vedi!“ strigã Alecu in deplina satisfactîe. „Dar'... voi ascultati cu gurile gòle. Iã siedeti colea, baieti, si gustatî-mi buteli'a ast'a ne'nceputa de cognacu.“

(Va urmã.)

Josif Popescu.

DOREREA MEA.

Dorerea mea nu are leacu,
Cum mórtea leacu nu are,
Mi pare c'-am traitu unu veacu
De doru si superare;

Si-aretu bebrãnu in teneretie
Bebrãnu de ani o sutã,
Pre frunte tîmpulu mi-'mprimatu
Cu mân'a-i neveduata.

O dunga mare de doreri
Si-'n ochi mi sa stînsu foculu
O vóce 'mi striga in urechi:

„Sub sóre nu tî-e loculu
Tu ti-ai traitu viétî'a t'a
Si poti se treci din lume
Si lumea 'ntréga va nitã
Càm ai portatu unu nume...“

Si nu me dóre càm me ducu
Uitatu de-o lume-'ntréga;
Me dóre inse càm te lasu
Pre tine 'n lume, draga!

G. SIMU.

1) Hotelu Otetelesianu. Frumòs'a terasa a hotelului atrage vér'a unu numeru mare de óspeti alesi, cari asculta music'a lui Wiest.

2) Croitorésã la moda.

Judetiulu.

— Romanu istoricu. —

(Urmare.)

Rucsandr'a tocmai terminase versulu alu treilea si stă se cânte mai departe, cându intră maic'a staritia la dēus'a si fāra a se mai gāndi la altu nimicu, decātu la pericolulu de care erā amenintiata reputatiunea ei de femeia cu minte, merse oblu ia ferēstra si dintr'o singura smucitura smulse pe fēta de-acolo.

Rucsandr'a se intorsē cātra staritia si privindu cu o cātatura selbatica in façi'a ei intrebā restita:

„Ce vrēi?“

Vrēu se te ferescu de rele,“ raspunse maic'a staritia.

„De rele?“ exclamā Rucsandr'a, „reu mai mai mare decātu aici in schitulu d.-t'ale nu pōte fi pentru mine pe tōta façi'a pamēntului. Lasā-me se plecu.“

„Se pleci!“ repetā stariti'a, „puçina rabdare, drag'a mea! Pōrta-te cum se cade, cu cuviintia, cā se scapi cātu mai curēndu.“

„Nu me portu cu destula cuviintia?“ intrebā Rucsandr'a.

„Dar' se cade ore se cânti aici in acestu sântu lacasiu cātece lumesci!“

„Voiti dōra se me prapadescu, se me sfērsiescu cu totulu, de me opresci a cântā.“

„Numai binele tī-lu dorimu, draga Domnitia. Fii dara ascultatōre.“

„Nu santu supus'a d.-t'ale!“

„Te rogu, mai domolesce-te,“ dīsē maic'a staritia cu ochii scānteitori, „cā-ci avemu aici o chiliōra, sub pamēntu, i dicemu chiliōr'a cea intunecata . . .“

„Dōr' nu voiesci se dīci, cā ai de gāndu a me inchide acolo,“ intrebā Rucsandr'a ingalbindu-se.

„Ba tocmai ast'a am voitu se dīcu,“ raspunse stariti'a asediata.

Rucsandr'a se infiorā la acestu raspunsu.

S'o închidia sub pamēntu, acum cându doriā se steā aici la ferēstra si se pāndēsca macaru umbr'a aceluia pe care 'lu doriā cu atāt'a focu.

„Ah, maica staritia m'ai spariatu, de nici nu mai scīu ce se dīcu,“ exclamā Rucsandr'a, „dēca a fostu gluma, a fostu prea nesocōtita, ēr' dēca ai vorbitu seriosu, atunci se sefi, cā vīia nu m'ati scōte de aici,“ si cu aceste cuvinte ridicā unu jungheriu, pe care 'lu smucise din sēnu unde 'lu tieuuse ascunsu.

Maic'a staritia se infiorā si tresarī unu pasu inapoi.

„Primejdie,“ strigā ea.

„Jura-mi pe sfānt'a cruce, cā nu te vei atinge de mine,“ strigā Rucsandr'a pasīndu cu jungheriu ridicatu spre staritia, care incepū se tīpe dupa ajutoriu.

Rucsandr'a grabī la usi'a chilie, prin care betrān'a staritia voiā se iēsa, si sucindu-o de-acolo, trase iute iverulu, apoi intorcīndu-se cātra staritia, care erā de jumetate mōrta de frica, i strigā:

„Jura, ori de unde nu ti-oiu aretā eu cine suntu.“

„Pentru Domnedieu si maic'a pré curata,“ incepū Dochi'a ingrozita, „arunca acelu jungheriu.“

„Cum va jurā, cā me va respectā de-aici inainte, i-i voiū dā jungheriu.“

„Juru,“ bālbaī stariti'a.

„Si cā nu vei spune nimenui nemicu despre amenintiarea mea de-acumu.“

Stariti'a pregetā, cā-ci maicele care audīsera tīpetele ei, erā la usi'a chilie si bateāu in ea cerēndu intrare.

„Nu juri?“ tīfni Rucsandr'a cu o cātatura fiorōsa, care ingrozī asiā de multu pe staritia incātu esclamā tremurānda:

„Juru!“

„Pe viulu Domnedieu,“ adause Rucsandr'a.

„Pe viulu Domnedieu,“ repetā stariti'a.

„Aici este jungheriu,“ dīsē acum Domnit'a, dāndu arm'a in mână staritiei. „Acum deschide usi'a.“

„Ce se spunu inse maiceloru?“ intrebā stariti'a.

„Ori-ce vei voi, afara de ce'a ce ai juratu cā nu vei spune,“ făcū Rucsandr'a asediāndu-se pe jeltiu.

Maicele de afara ērasi incepura se bata in usia.

„Vai de mine, nu me lasati, cine-i?“ tīpā stariti'a.

Rucsandr'a intielese indata, cā acestu nou tīpetu ala betrānei este o apucatura cu care voiā se acopere caus'a tīpeteloru de mai 'nainte.

Lelea Dochia inse incepū din nou a face la cruci.

„Noi suntemu, maica staritia,“ strigara cele dela usia. „Deschide!“

„Cine sunteti voi?“ sbierā din nou betrān'a.

„Noi maicele din schitu, deschide!“

„Se le deschidu?“ intrebā lelea Dochia.

„Deschide-le,“ dīsē stariti'a.

„Dar' cā unu pesce se taci!“ adause Rucsandr'a

„N'ai grige,“ raspunse Dochi'a tragēndu iverulu.

Maicele detersa navala in chilia.

Rucsandr'a 'si luāse sēm'a, se scolase si mergēndu la maic'a staritia i dīsese:

„Ada jungheriu, cā-ci acumu nu-ti mai trebue.“

Stariti'a, fār' a se opune, suferi cā Rucsandr'a se-i iā arm'a din mână.

„Ce a fostu pentru Domnedieu, de ce ai tīpatu, de ce a-ti incuiatu usi'a,“ asiā intrebā maicele spariate.

„Mi s'a nalucitu cā unu barbatu ar' fi sarītu preste zidu,“ mintī stariti'a, „si cā ar' fi navalitu asupr'a mea.“ Spariata de mōrte am aler-

Duşmanîi.

gatu în chili'a ast'a, ér' Domniti'a mi-a datu junghieriulu ei, cá se me aperu, si a inchisu usi'a dupa mine.

„Unu barbatu, vai de noi, ce se ne facemu?“ strigara maicele.

„Nu fiti nebune.“ díse maic'a Safta, care erá insarcinata cu paz'a schitului, „me miru, de unde pâna unde maic'a staritia a potutu vedé naluci, cá-ci nu-i inca atátu de intunerecu. Nimicu nu s'a mișcatu nici prin curte, nici prin chilli. Streinii, cari au batutu în pórtá, s'au asediatu colea în poeniti'a din dosulu schitului; unulu din ei a cântatu si, pare-mi-se Domniti'a i-a respunsu.“

„Visezi si d.-t'a maica Safta,“ observá Rucsandr'a, „pare cá sunteti tare fricóse de vedeti si auditi lucruri ce nu suntu.“

„Portile suntu bine inchise?“ întrebá maic'a staritia cá se schimbe vorb'a.

„Dá,“ respunse maic'a Safta.

„Câinii suntu toti a-casa si slobodi?“

„Toti suntu a-casa si slobodi,“ afirmá maic'a Safta. „Vai de acel'a pe care Griveiu ar' pune coltii sei.“

„Bine dici, déca mi-asíu fi adusu a-minte de elu, nu m'asiu fi spariatu asiá tare,“ díse maic'a staritia, apoi plecá cu maicele. —

Fet'a lui Sierbanu indata ce se vediu scapata de presentia calugaritieloru, alergá érași la feréstra.

„Mielusielule,“ i díse lelea Dochia, „fi cu minte, du-te de-acolea, nu atitiá pe stariti'a, cá-ci acum cunoscându-te mai bine, n'ai mai scapá asié de lesne cá adineșra.“

„Ai dreptate,“ respunse Rucsandr'a retragându-se dela feréstra, „trebuie se am rabdare.“

Dupa o mica tacere reincepú:

„Lele Dochia...“

„Ce vrei mielusielule.“

„Mâne de deminétia se iscodesci si se-mi spuni déca este inca totu aici. Nu-ti pare cá-si-cându ai sémți pe cinev'a în apropierea schitului.“

„Negresítu, cá suntu inca pe-aici. De cându cu cânteculu n'am mai audítu nici unu sgomotu, deci trebuie cá au remasu aici, cá se conacéseca colea în poenitia.“

„Acum se vediu prin feréstra zarea focului ce aprinsera argatii lui Alexandru.“

„Éta colea acelu focu,“ díse Rucsandr'a, „mi este semnu cá suntu pazita de unu sufletu credintiosu. Culca-te lele Dochia, cá vei fi obosita.“

Dochi'a se culcá, ér' Rucsandr'a remase des-tépta. Veghiá tota nóptea în coltiulu chillei s'ale tocmai cum veghiá si Alexandru colea afara intinsu lângá focu pe érba verde.

Dar' mai veghiá inca o fiintia. Acésta fiintia erá maic'a staritia, care 'si fagaduiše cá va resplatí pe féta pentru spaim'a în care o bagase.

Si stariti'a sémți cá cinev'a care aveá mare interesu pentru féta, adéca acel'a din caus'a carui'a Sierbanu Voda departase pe fiia-s'a si o trimise aici, erá aprópe si cá voiá se fure fet'a.

Deci trebuiá se fia cu indoita, ba chiar' cu indiecita atentiune.

Dupa-ce se culcasera celelalte maici, stariti'a se duse la maic'a Safta.

„Asculta,“ i díse ea, „lucrurile nu-mi placu. Strainii, care au batutu adi în pórtá, cerédu adápostu dela noi, nu s'au dusu, suntu colea în dosulu schitului. La nóptea voiu pazi eu, du-te de te culcá, ér' mâne desu-de-deminétia, se te sui colea în clopotnitia si se pândesci de-acolo tóte mișcarile strainiloru.“

„Am întielesu,“ díse maic'a Safta si se duse se se culce.

A trei'a persóna care veghiase în ace'a nópte fusese dara stariti'a.

Maic'a Safta se scolase inaintea dioriloru si se urcase în clopotnitia, de unde poteá iscodi tóta mișcarea lui Alexandru si a argatiloru sei.

Stariti'a se duse a se pune pușinu în patu, ordonându maicei Safta, se vina s'o descepte indata ce va avé se-i raporteze vre-unu lucru mai insemnatu.

Cám vre-o dóue óre dapa ast'a mam'a Safta se cobóri din clopotnitia si veni în chili'a staritiei.

„Au plecatu!“ i díse staritiei, care nu potuse nici macaru atipi si care la intrarea ei sarise din patu.

„Doi insi a luátu-o în susu spre hotaru, ér' cei lalti doi, dintre care unulu pare a fi stapánulu, apucara spre Comarnicu.“

„Bine,“ díse stariti'a. „Adi se voru întórce argatii nostri pe care i-am trimisu dupa merinde la Câmpin'a.“

„Dá!“

„Se nu se mai misce unu pasu macaru din curte.“

„Dar' ni s'au ispravitu lemnele!“

„Se mérga maic'a Doroftea si se stringa vre-o dóue gateje, cátu ne va trebui pe adi mâne. Cum va veni argatulu Tom'a celu spatosu, se steá mereu lângá pórtá, de lângá care nu te vei mișcá nici d.-t'a.“

„Am întielesu!“

„Du-te dara si vedi-ti de datori'a d.-t'ale.“

Maic'a Safta esí.

Stariti'a incepú se mesure chili'a cu pasi nelinisciti.

„Va reveni desiguru, si va încercá se între cu vre-o istetie. Déca va veni numai fetiorulu banului Mihnea cu inca vre-unu argatu alu seu, fi voiu lasá se între.“

Lelea Dochia, pușinu tēmpu dapa-ce se scolase, constatase cá Alexandru parasise poeniti'a unde conacise preste nópte si se grabí a aduce acésta scire Rucsandreii, care se intristá audiéndu-o.

„Bunu e Domnedieu mielusielule,“ o mângaiá betrán'a servitóre, „elu a voitu se vina, elu a voitu se plece, ér' déca-i va fi vointi'a asiá, va veni din nou.“

Rucsandr'a cu sete se dede sperantiei cá Alexandru va reveni preste pușinu.

Ast'feliu atâtu ei câtu si staritiei i-se strecură ace'a dî într'o necurmata acceptare.

Dar' nimicu nu veni cá se li-o implinésca. Argatii se întórsera, ér' maic'a Doroftea cãm negagita la ordinulu staritiei, plecà se aduca o croznie de uscaturi din padure.

Catra séra Doroftea întorcându-se veniá cu dóue femei, îmbrobodite si îmbracate in nisce haine sfasiate si sdrentiuróse cá vai de ele.

Saft'a deschise pórt'a, cà-ci recunoscuse vócea Dorofteiei, dar' dându se între si cele dóue femei, le strigase se remâna afara.

Femeile cãm obraznice nici cà voira a luá in séma pe maic'a Safta, ast'a inse chemà pe argatulu Tom'a, care nici un'a, nici dóue luá pe femeile cele obrasnice de peptu si le aruncà pe pórt'a afara.

Acolo incepura se típe cá din gur'a sierpelui, se strige, se se vaiete.

„Pentru Domnedieu si maic'a pré curata, faceti-ve mila de noi si lasati-ne se intramu, cà-ci ne ucidu barbatii, care vinu pe urm'a nóstra!“

„Nu ve este pecatu de nisce biete fíntie! O, Dómne, imperate cerescu, dà-le unu gându bunu, scapa-ne de urgi'a barbatiloru nostri!“

Femeile faceáu o galagie de resuná padurea. M'aica staritia audíse gur'a loru, totu asemenea audíse si Rucsandr'a.

Améndóue indata 'si detera cu parerea cà cine ar' poté fi acele dóue femei.

Stariti'a se bucurá, cà-ci i veniá privilegiulu resbunarei. Rucsandr'a erá prad'a unei sperantiei pline de temeri. Viediudu cà nimeni nu se îndura de acele pretinse femei, voiá tocmai se intervie cu rogamine pe lâng'a staritia, cându acóst'a din propriulu ei indemn de ordinu se lase pe bietele femei in schitu.

Vai in ce stare prósta erá sermane. Sdreantiele curgeáu de pe ele, dorerea le gârbovise si arsit'a sórelui, dar' mai multu necuretien'a le smolise faci'a, care erá acoperita cá-si-cându ar' fi fostu nisce turcóice. De-abiá li se vedeá fruntea si ochii. Gemeáu mereu si se vaieráu de doreri, díceáu cà barbatii loru le-ar' fi ruptu ósele; de-abiá se tíneáu pe petióre nenorocitele femei.

Maicele curióse, ar' fi voitu se afle amenuntele urgiei cadute pe capetele acestoru femei, — ele inse nu pareáu dispuse a vorbi multe, ci se rogara cu staruintia, cá se le ascunda bine si se nu lase in schitu pe barbatii loru, care voru veni cu satulu întregu dupa ele.

„N'aveti grige,“ le respunse stariti'a, „petioru de omu nu va întrá aici.“

Nici nu apucáse bine a-si ispravi vorb'a, cându éta cà se audí unu sgomotu nou la pórt'a. Stariti'a urmata de tóte maicele alergà se védia ce este.

De-abiá se duse de-acolo cându un'a dintre femei, care aruncáse mereu ochii impregiuru si care pareá acum orientata cu deseversfre, o tulf iute inspre chilia, ér' acolo scitu se gasésca indata asi'a Rucsandrei pe care o deschise linisioru.

Lelea Dochia erá tocmai se ésa, cá se se informeze de sgomotulu ce se audiá din nou la pórt'a, Rucsandr'a inse siedea lâng'a mésa adéncita dupa aparintia in cetirea unei càrti, in realitate inse tremurându de acceptare.

„Ti, uciga-te sfânt'a cruce, dar' ce mai spariatu!“ strigà lelea Dochie la vederea femeii.

„Te rogu, daca 'ti iubesci stapân'a, lasa-me se-i spunu câteva cuvinte in taina, ér' pâna i voiu vorbi eu, d.-t'a se pândesci pe-afara si se ne spuni indata cându vei sétí cà se întorcu maicele dela pórt'a.“

„Dómne sfinte, d.-t'a esci jupânu Alexandre, exclamà Dochi'a uimita.

„Alexandru!“ strigà Rucsandr'a si sarindu de pe scaunu alergà la elu.

„Da, eu suntu scump'a mea!“ respunse Alexandru facîndu semnu Dochiei cá se ese afara.

Dochi'a nu mai pregetà si esí.

„Vorb'a nóstra trebue se fia scurta,“ díse Alexandru graindu in pripa. „Ar' fi reu de voi, totulu ar' fi pierdutu déca maicele ar' descoperí isteti'a nóstra. Déca ar' scí, cà nu suntemu nisce femei sermane, prigonite de barbatii loru si cà ómenii care batu acum la pórt'a au fostu anume tocmiti de noi, cá se turbure pe maici si se le tíena de vorba cu amenintiari, cu bubuituri si cum voru poté ei, pâna ne vomu fi întielesu.“

„Se scí cà te-am acceptatu mereu, de cându ti-am audítu cânteculu.“

„Éta-me-su, am venitu cá se te scapu, dar' n'am potutu se te liberezu asiá de graba dupa-cum asiú fi doritu, cà-ci esci pré bine pazita. Acum dupa-ce, multiamita stravestirei nóstre, am resbitu pâna aici, credu . . .“

„Si suntu gat'a la ori-ce jertfa, se potu scapá numai decátu,“ lu intrerupse Rucsandr'a.

„Nu este de lipsa se te jertfesci, n'ai decátu se schimbi hainele cu imbracamintea femeiesca a servitoriului meu. 'Lu voiu chemá de josu din curte unde sta la pânda, si dupa-ce ti-ai schimbatu portulu se esi cu mine.“

„Dar' servitoriulu ce va face?“

„Va scapá elu cum va poté. N'ai grige, nu-lu voru omori maicele, este istetiu si va scí cum se le insiele.“

„Déca-i asiá, chiama-lu,“ făcù Rucsandr'a agitata.

„Alergu!“

Alexandru esí. La pórt'a se urmá galagi'a. Stariti'a nu se potuse inca lamuri, déca acel'a pe care l'a acceptatu întrase dejá séu déca erá printre cei veniti din nou, éta pentru ce nu terminase inca cu ei.

Alexandru zimbí audiéndu pe ómenii sei câtu de bine scíáu se injure si se tíena cu vorb'a pe maici. Merse iute la femei'a cu care venise si care erá Petru argatulu seu.

„Viua degraba in susu,“ i sioptí elu, „Rucsandr'a se invoiesce,“ si cu astea apucà spre chilia fiicei lui Sierbanu Voda.

Petru se luá dupa stapânu-seu.

Trecându pe dinaintea Dochiei, Alexandru i recomandă acesteia din nou se fia cu luare a-minte.

Susu erau acceptati de Rucsandr'a.

„Iute Petre, desbrobodesce-te si imbraca pe Domniti'a degraba, că mi-e téma se nu vina cumv'a vre-un'a din maici si se deá preste noi.“

„N'ar' fi mai bine se dosímu prin feréstra?“ întrebà Rucsandr'a.

Alexandru alergáse la geamu si aruncáse o privire in josu.

„Déca ai fi unu flacáu, mai cà s'ar' poté, dar' si atunci ar' trebui se tiénemu o patura pe care se sari.“

„N'aveți vre-o fuuie la indemâna cá se ne slobodímu pe ea in josu,“ întrebà Rucsandr'a.

„Nu, se facemu mai bine dupa-cum am socotitu dintru ântâiu. Desbraca-te Petre.“

„Acést'a nu acceptáse se fia provocatu a dóu'a óra, ci incepuse dejá a lapedá hainele femeiesci, dar' tocmai cându erá se-si desnóde fustele, éta pe Doch'i'a sosindu intr'unu sufletu.

„Vine stariti'a,“ bâlbaí ea spariata.

Petru iute cá fulgerulu 'si strînsé vestmintele desbracate si tragându-se in coltiulu celu mai intunecatu alu chilieí, incepù a se imbrobodí din nou

Alexandru se asedià dinaintea lui asiá, încátu 'lu acoperí câtu potù cu corpulu seu.

„Déca ai curagiu se sái din feréstra, vomu încercá dosirea, câtu vomu esí noi doi de-aici,“ sioptí Alexandru, Rucsandreí.

Acést'a 'lu imbarbatà cu o privire stralucitóre si facându unu gestu afirmativu.

Nu indrasnise se vorbésca. că-ci pe-afara se audiáu dejá pasii târîtori ai staritiéi.

Petru imbracându-se degraba gemeá si se vaerá in gur'a mare.

Si Alexandru se puse se-lu secundeze.

Maic'a staritia cându intrá gasí pe cele dóue femei in coltiulu chilieí, pitulate, frângându-si mâ-nile si cu dintii clântînîndi.

„Vai seracele, vai pecatósele de noi, ce ne vomu face, ne ucidu ómenii, déca i-ati lasatu se fútre in schitu.“

Stariti'a le respunsé cu unu aeru blându:

„Nu i-am lasatu. Au plecatu dupa-ce le-am aruncatu preste zidu o pungulitia cu bani.“

„Siréta femeia,“ 'si dîsè Alexandru, „a sciutu se se profite de lacomi'a tieraniloru; afurisiti se fia, că-ci mi-a stricatu rostulu.“

„Dar' voi,“ se adresà acum stariti'a càtra Alexandru si argatulu seu Petru. „cum ati avutu indrasnel'a se intrati tocmai in acésta chilie.“

Stariti'a apesase pe cuvintele din urma asiá încátu Alexandru sémți cá o sagéta la inima.

„Apoi se vedi, draga jupânitia staritia,“ incepù Petru care se vede tréb'a erá mai puçinu emotionatu decátu cei'alalti, „audiéndu sgomotulu celu mare, pe care 'lu faceá ómenii nostri dinaintea portii, ne-am infioratu si de gróza am fugitu din curte, cá se nu ne védia indata, cându voru intrá si am nimeritu tocmai aici...“

„Vediéndu pe bieteles femei,“ i ajutà Rucsandr'a, „cà moru de frica, le-am dîsu se între la mine.“

„Reu si fàra de cale a-ti fàcutu,“ observà stariti'a încruntându-si sprîncenele.

„Ce lucru mare!“ replicà Rucsandr'a.

„Dupa tine firesce ar' trebui se tréca de nimic'a in ochii mei si ar' si trece, déca n'asiu sci cine se pitesce sub aceste bulendre,“ 'si dîsè stariti'a in sine, apoi adausé cu vócea tare, „de sciám un'a cá ast'a, séu mai bine dîsu, déca asiu fi chibzuitu lucrulu mai bine, nu le primiám pe aceste femei in schitu, că-ci acum suntemu silite a le gazduí mai multe díle.“

„Faceti-ve mila si pomana de noi,“ se rogà Alexandru.

„Crestine suntemu! Ati vediutu câtu suntu de infricosiati barbati nostri! Indurati-ve dara de noi si tiéneti-ne vre-o dóue, trei díle, pâna vomu gasí si noi vre-unu privilegiu, cá se ne stracuramu in vre-o parte a lumei...“

„Vomu face cum ne va dá si nóue mân'a,“ respunsé stariti'a. „Haideti, esfti, nu vi se cade se stati aici.“

„Dar' mai lasa-le se mai resufle puçinu, se-si vina in fire sermaneles,“ observà Rucsandr'a, că-ci multu doriá se se mai intieléga cu Alexandru, ba aveá chiar' sperantia, că voru scapá de-acum chiar'.

„Si-oru vení ele in fire unde le voi pune acumu,“ respunsé stariti'a.

Rucsandr'a nu voi se insiste mai multu, pentru a nu dá privilegiu de banueli, dar' cându porní stariti'a cu pretinsele femei, fàcù semnu pe ascunsu Dochiei se o urmeze, cá se védia unde va pune pe Alexandru si pe argatulu lui.

Doch'i'a intielese semnulu si, sub pretextu că trebue se aduca apa próspeta in chilie, esí indata dupa staritia.

Dar' ce'a ce vediù nu-i prea fù pe placu.

„Haideti,“ dîsè stariti'a conducându pe Alexandru si pe Petru spre intrarea pivnitiei, „vóue nu vi se cade se stati la unu locu cu maicele si inca mai puçinu cu Domniti'a, loculu vostru este aici in beciu.“

„Ce voiesci se ne bagi in pivnitia,“ esclamá Alexandru care se temeá de o cursa.

Stariti'a facuse semnu la argatii schitului pe care anume i orénduise se steá prin apropiere. Spatosulu Tom'a si cu soçiu-seu se luára frumusielu pe dupa eele dóue pretinse femei.

„Da, in pivnitia trebue se ve bagu, — ce nu ve place cumv'a?“

„Decátu sub paméntu, mai bine hai se plecamu, dór' vomu poté ocolí pe barbati nostri,“ dîsè Alexandru.

„Dar' deschideti celu puçinu usi'a si uitati-ve la beciu, nu este asiá de urftu dupa-cumu vi se pare,“ dîsè stariti'a, care lungi anume vorb'a pâna se voru fi apropiatu argatii sei mai bine de cei doi, ba deschise ea insasi usi'a beciului, de óre-ce nici Alexandru si nici Petru nu voiáu se o faca.

„Veniti aici si uitati-ve,“ dîsî ea totu-odata.

„Nu suntemu rîvnitóre de asemenea vedere,“
respunse Alexandru si voiá se se întórca, dar' de
odata, pâna se fi potutu sêmtî cev'a, fî imbrân-
citu de Tom'a, cu atât'a potere încátu sbràrã câtu
colò in pivnitia pe trepte in josu, ér' preste elu
cadiu Petru càrui'a i facuse vèntu celu-alaltu
argatu.

Apoi, pâna nu se desmetecisera din caderea
loru, fura legati, despoiati de jungherii ce aveáu
asupr'a loru si inchisi in chili'a intunecòsa. —

Cu acestu raportu amenuntitu se întórse be-
trân'a Dochia la stapâna-s'a.

Rucsandr'a se infiorà audièndu acést'a. Fu-
sese atâtu de aprópe de scapare si acum recadiuse
de-odata in cea mai cumplita captivitate, cà-ci
Alexandru prinsu, nici ea nu mai aveá ce càutu
prin lume.

Liberarea ei ar' fi fostu o jucarie. Ori-cîndu
ar' fi potutu estî prin feréstra, care nu erá pré
inalta dela pamèntu, si chiar' déca i-ar' fi fostu
téma de a sarî, nu aveá óre destula pâanza si vest-
minte din care pré lesne si-ar' fi potutu face o
scara pentru a se slobodi in josu.

Acum inse libertatea nu mai aveá nici unu
pretiu pentru dèns'a. Libertatea fàra Alexandru
numai asiá i-ar' fi folositu, déca i-ar' fi potutu
servi pentru scaparea lui. Dar' mai lesne poteá se
isbutésca cu ast'a déca remâneá prinsa cu elu, in
apropierea lui, — 'si dícea ea.

Erá decisa a nu mai traf pentru altu scopu
decátu pentru acésta unica tiènta: liberarea lui
Alexandru.

Betrân'a Dochia fresce, erá cu trupu cu su-
fletu de partea Rucsandrei si gat'a a-i dá mâna
de ajutoriu dupa potintia.

Si éta cà ins'asi stariti'a i dete privilegiu de
a face celu puçinu pe mijlocitóre in tre Rucsandr'a
si Alexandru, cà-ci fî insarcinata de a ingriji de
adaparea si hranirea celoru doi prinsonieri.

Desî nu se întèlniá de-adreptulu cu dènsii,
dupa cum amu poté crede, totusi comunicá cu ei,
ér' acésta impregiurare erá dejá de unu mare fo-
losu pentru scopurile loru.

Am dísu, cà desî Dochi'a erá insarcinata de
a dá celoru doi prinsonieri de beutu si de mân-
catu, totusi nu veniá de-adreptulu in atingere cu
dènsii si trebue se esplicamu acést'a.

De càndu argatii aruncasera pe Alexandru
si pe Petru in chili'a intunecòsa, si inchisesera
usi'a acestei chilii, nu se mai deschisesese nici ma-
caru usi'a dela intrarea in beciu, decum se se fi
deschisu ace'a dela chilia.

Dochi'a aveá se slobodia celoru doi prinsi
apa si bertura pe o resufatóre, care din curte
respundeá dreptu in chili'a intunecòsa.

Dar' stariti'a nu dispuneá óre de nici o per-
sóna potrivita pentru implinirea acestei functiuni,
cà-ci erá unu caracteru, care nu faceá nimicu pe jume-

Cum se nu fi dispusu. La casu de trebuintia
ar' fi obvenitu chiar' dèns'a acestei indatoriri, cà-ci
erá unu caracteru, care nu faceá nimicu pe jume-

tate, dar' anume intocmise lucrurile asiá, cà-ci pe
câtu tèmpu Rucsandr'a aveá inca nadejde de a
poté scapá pe Alexandru, 'si nutriá sufletulu si
trupulu cu acésta nadejde si remâneá viguròsa si
frumòsa. Nimicu nu poteá inse mai bine sustièné
acésta nadejde decátu mijloculu de comunicatiune
spirituala ce stariti'a i pusese la dispositiune in
modu atâtu de ingeniosu, insarcinându pe betrân'a
si fidel'a servitóre a Rucsandrei cu nutirea p:in-
sonieriloru.

Câtu pentru pericolulu ce s'ar' fi potutu
nasce pentru staritia din intielegerea intre fét'a
lui Sierbanu si iubitululu ei, nu se temeá càtusi de
puçinu, cà-ci mai pe fia-care óra controlá ea in-
s'asi resufatóre si tóte partile esterióre ale be-
ciului; nu suferiá pe nici unu strainu in schitu si,
ce erá mai multu, studiá pe ascunsu espresiunea
feçiei Rucsandrei, barometrulu celu mai bunu,
déca ne este permis a ne esprimá ast'felu, pentru
sperantiele si temerile ei.

Façi'a Rucsandrei inse aretá mereu a furtuna.
Nici macaru o singura radia de serenitate nu se
ivise pe ea.

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.

Adeverulu.

Adeveru, ce-i adeverulu?
Neluciri subtîri cá pèrlu
Ce nu-lu poti vedeá cumu-i. —
Visu, idea, o naluca
Ce stá 'n veci numai pre duca,
Incátu mai cà nice nu-i.

Adeveru, ce esci tu óre
Dîna-ori nópte, umbra-ori sóre
Dulcé mestecatu cu-amaru
Doru lungu si fàra de capètu, —
De càndu umblu se te capètu
Si te cautu inzadaru.

V. B. MUNTENESCU.

Epigram'a mea.

De vrèu se càntu, nu potu acum,
De vrèu se plecu, nu am nici drumu;
Din dí in dí multe voiescu. —
Si chiar' nimicu nu ispravescu.

De cautu locu unde se mergu,
De vrèu o lacrima se stergu,
Nu affu locu unde se plecu,
Èr' lacrim'a 'n mine-o 'necu.

In mine-o lume-si face locu
In mine arde-unu vecînicu focu,
Si totusi singuraticu strigu:
„Ah! me-'ncalditi, cà-ci moriu de frigu!“

TRAIANU H. POPU.

Manca-auru.

— Istorie din Carpati. —

De Dr. Albert Amlacher.

(Fine.)

Eră căm pe la amédi. Eu siedeám torcându la umbr'a nucului celui mare, dinaintea casutiei mele. De-odata resună de-acolo de josu din satu music'a si strigate de bucurie.

In fruntea lautariloru veniá Mânca-auru îngâmfatu de-alungulu stradei principale, tiênându in mân'a dreapta unu brusiu de auru mai mare decâtu pumnulu. Lânga elu mergeá, par'că mi se nazariá — Tom'a stavileriulu, chiuindu si strigându. Dupa ei in óre-care departare se luá o multíme de curiosi.

Lui Mânca-auru, ér' i surise noroculu, cà-ci gasise in mina unu cuibu de auru, in pretiu de 20 mii fl. si mai bine. „U-iu-iu, uha!“ urréza elu in bucuri'a s'a cea mare. „Ómeni buni! si toti prietenii mei, cari ve bucurati de noroculu meu, veniti cu totii dimpreuna, astadi se-mi nti óspeti!“ si intre strigate de bucurie suridiându si chiuindu mersera pân' la cas'a lui.

Faim'a despre noroculu lui Mânca-auru se respândi cá fulgerulu in tóte pârtile.

„Norocu bunu!“ 'si díceáu saporii de auru, intêlnuindu-se unii cu altii, cându duceáu petr'a la píua in vale si-si spuneáu faim'a surprindietóre.

Live Todoru, amicuulu lui Bucuru, carele se duceá cu calulu seu incarcatu la píua, trecându pre lânga ocn'a lui Bucuru, intrá in lontru, cá se-i spuna noutatea dílei, lasându-si calulu se odichnéscá la gur'a stiolnei.

„Asculta frate!“ strigá Todoru, „Mânca-auru chiar' a redicatu din ocn'a s'a din „délulu crucei.“ la vre-o 30 ponti de auru . . .“

„Bucuru ingalbeni de mânte si díse:“

„Dóra nu va avé totu-de-a-un'a numai tiganulu acel'a norocu.“

„Totusi se pare cà e asiá!“ respunse Todoru.

„Dar' elu nu-lu merita nici-decum!“ díse Bucuru, „cà-ci elu e unu ticalosu si misiulu . . .“

„Lasa-le aceste! Totu necasulu nu-ti ajuta nimic. Hai mai bine cu mine 'n vale, cà-ci ai lucratu destulu, vei fi ostenitu. Si asiá totu lucrulu ni-e inzadaru, cà-ci „Mânca-auru“ se pare a fi trasu totu noroculu numai la sene.

„Hei! dreptu ai.“ díse Bucuru maniosu. „Dar' se mai probezu odata!“

Mai odata lovi elu puternicu in petrisiulu lutosu . . . Si ce luciá aci! Ce straluciá si scelipiá acolo in crepatur'a deschisa . . . La lumin'a nesigura a lampei se aretá cev'a. Bucuru 'si intinse mân'a acolo, in ace'a crepatura, in care se restogolira grauntiele grele de metalu galbenu scipitosu.

„Auru.“ strigá elu cu o bucurie nespusa, „este auru!“

„Adeveratu!“ strigá Todoru surprinsu. „Ai dreptu! dar' ce vediu aci, este unu cuibu intregu. „Ce omu fericitu esci tu!“

„O norocule! norocule!“ esclamá Bucuru „de-acum esti alu meu. Te-am apucatu si nu te mai slobodu! Mama! Mirésa! si tu lume mare! toti! toti! o se fiti fericiti!“

Bucuru erá cuprinsu de o bucurie nespusa si nemargimita, intocmai cá unu copilu, si nu erá in stare nici a-si esprimá emotiunile ce se imbulziáu in inim'a s'a.

In sfersítu se linisci si incepù a stringe ne-numeratele grauntie de auru, punându-le tóte in saculetiulu, in care alta-data aduná petrii contiênétóre de auru. Voru fi avutu la olalta o greutate de 20 ponti.

Intr'ace'a se audi afara de-odata tropotulu unui calu. Live Todoru alergá iute afara, cá se nu i-se duca murgulu. Dar' nu ajunsé de totu la gur'a stiolnei, cându sémfí unu cutremuru usioru de paméntu, dupa care urmá unu cursu de aeru ce pocniá puternicu din min'a, carea pareá a se leganá.

„Ce e acést'a?“ strigá elu inspaiméntatu si privi inapoi . . .

Lamp'a lui Bucuru nu se mai vediù, numai o nópte intunecósa erá inaintea lui. Nici unu glasu, nici unu sunetu, nimic nu se mai audiá, numai din cându in cându o vèjeitura, cà-si-cându ar' picá mereu nesipu din susu.

„Bucure! Bucure!“ strigá elu desperatu. Dar' nu urmá nici unu respunsu, totulu erá liniscitu, cá in morméntu.

„D-dieule! elu e ingropatu, ocn'a s'a surpatu pe elu.“ rostí Todoru cu buzele tremurânde . . . Si asiá a si fostu.

Unu stratu sfarîmitiosu de nesipu nefiindu proptitu si tîenutu cu lemne . . . se surpá . . . Sermanulu! asiá de pripitu lucruse in dílele din urma. spre a-si ajunge scopulu, încátu uitase a-si face si preparatiunile cele mai simple . . . nu-si proptise bolt'a insielatóre . . .

Vestea nenorocirei lui se respândi asiá de iute, încátu din tóte partile alergara saporii munteni spre a-lu scapá, — decum'va ar' mai fi cu potintia pe sermanulu meu Bucuru.

Eu inca totu mai siedeám sub nucu, si torceám, nici nu me nadaiám despre nefericirea ce se reversase preste capulu meu celu caruntu.

Vediu inse cum alergáu si esiáu cu grab'a multíme de ómeni din cas'a lui „Mânca-auru“ imprasciindu-se in tóte partile, intocmai cá unu stolu de porumbi, cându se arunca vre-unu uliu asupr'a lui. I-i vediu alergându spre cas'a medicului, si insoçiti de acést'a se reintórsera in cea mai mare graba.

Curiosii veniáu si plecáu, — se respândiáu si éراسi se adunáu.

„Asiá tiênù acést'a 1—2 óre; atunci esi mediculu afara si lumea ce erá acolo, se imprasciá de lânga casa. Betrân'a Saff'a, vecin'a mea, carea chiar' se reintórse dela semenatulu cartofiloru, trecù prelânga mine.

„Audit'ai, că a moritu Mânca-auru,“ 'mi dîsè ea.

„Ce! a moritu?“ o întrebăi eu uimita.

„Da!“ răspuse Saft'a, „a moritu si pace, eu chiar' treceâm prelânga cas'a lui, cându esi mediculu de-acolo si spuse că Joso si-a inchis u ochii, pentru totu-de-a-un'a.“

„Ce se fia ast'a, se pôte?!... puçinu inainte de amédi erá inca voiosu si sanetosu, si mergeá cu lautarii de-alungulu stradei cântându.“

„Asiá se întempla cu de-acesti'a,“ replicá Saft'a, ... „Scii tu bine că îngâmfarea treboe se-si aiba de graba sfêrsítulu... Cându se reintórse a-casa beatu de bucurie, si îngâmfatu pentru noroculu ce altu-cum nu l'a meritatu, 'lu urmarira vre-o câti-v'a lingusitori, pre cari i-a invitatu la mès'a s'a.“

Cându se adusera mâncarile — se dîce că erá carne de gaina cu orezu, — Mânca-auru carele beuse căm multu vinu, strigá îngâmfatu: „Hei-hei! ómeniloru bunu, acum vedeti, că nici unu rege, nici unu imperatu nu mânca bucate mai scumpe decâtu mine: precum poteti vedé cu ochii, cu dreptu me numesce lumea „Mânca-auru.“

Dupa ace'a luá cu mân'a dintr'unu bliðu prafu de auru, ce-lu adunase din pîua, si presarà o portiune buna pe orezulu din taieriulu seu... si-apoi incepù a mâncá cu mare gustu...

Urmarile inse furá triste, sdrobotóre, — că-ci indata dupa ace'a sêmți sgârciuri si doreri atátu de crâncene, încátu 'si pierdù sêmțirile.

Se aduse indata mediculu, dar' nimicu nu-i potù ajutá. Asiá nebululu laudárosu trebuí se-si dee sufletulu intre cele mai grele chinuri. —

Credu, că nu e de lipsa se-ti mai spuna. — straine! Bucuri'a ce o sêmții la audiulu acestei vesti, cându audfi, că acestu omu nerusínatu si îngâmfatu s'a prapaditu atátu de ingraba. Da! inim'a omului intr'adeveru e fórte ciudata, că-ci din nenorocirea cuiv'a, si mai vêrtosu din ce'a a dușmanului nostru, si déca n'avemu nici unu folosu, inim'a nóstra se mișca, saltéza de bucurie, si arare-ori se stêrnesce in dên's'a unu sêmțiu de compatimire si indurare.

Dar' vai! unei astu-feliu de bucurii necrestinesci, rea, arare-ori i întârdíe pedéps'a meritata.

Chiar' cându voiám se întru in casa, cá se gatu lui Bucuru cev'a de cina, atunci, oh! atunci, mi-lu adusera pe o tesgera, si-lu asiediara la petiórele mele...“

Incremenita, fàrà nici o lacrima, stám intocmai cá unu bolovanu de pétra in faci'a acestei nefericiri neaseptate!

„Mângaie-te maica!“ 'mi dîsè cu compatimire unulu dintre cei ce-lu adusera, „vedi că nici mortu nu vine cu mân'a góla. Aurulu ce-lu tiène in mâna invelitu in saculetiu. ajunge mai multu decâtu 'ti trebue cá se duci o viétia liniscita...“

Abiá sêmțiám viétia in mine. Da! sermanulu s'a tienutu de cuvêntu, că-ci nu vení cu mân'a góla, ci aduse auru precum 'mi promise.

In drépt'a s'a iutiepenita dejá, tièneá saculetulu de jumetate deschisu, din care sclipiáu grauntie mari de auru.

„Auru blastematu!“ strigái eu in dorerea mea, si plângându me aruncái asupr'a copilului meu, — asupr'a sermanului meu Bucuru.

O desperare furiósa me cuprinse, — rostii blastemuri grozave asupr'a lui Mânca-auru, carele erá vin'a întregei nenorociri a fiului meu, — blastemám tóta lumea cârtindu chiar' asupr'a lui Domnedieu.

Ah! numai celu-ce si-a perdutu pe uniculu seu fiu, cine si-a perdutu unic'a própta a betrânetieloru, stându de-odata cá unu arbore parasitu, cărui'a radacinele i-a denegatu totu suculu de a-lu sustiène in viétia, si pe carele tóta furtun'a 'lu apuca si-lu scutura, — numai ace'l'a va scí dóra, ce s'a petrecutu atunci in inim'a mea, infrânta si sfasiata de dorere.

Dar' inzadaru! inzadaru mi-a fostu tóta tênguirea, tóte lacremile ce le-am versatu, că-ci ele nu mi-lu mai inviara.

Florice'a intr'adeveru a meritatu iubirea ce i-o pastrase Bucuru, că-ci decâtu l'am asediatu pre elu in pamêntu, ea nu s'a departatu de lânga mine. Ea a devenitu ângerulu meu pazitoriu.

Adese-ori sum impresurata de ast'feliu de oftari si doreri, câtu mi se intuneca mintea. Atunci 'mi vine se típu, se me tânguescu, se spunu la tóta lumea ce am in inim'a mea. O potere neptusa me trage atunci încóce, aci, unde s'a întemplatu nenorocirea, unde s'a stinsu lumin'a credintiosiloru sei ochi, cá se-mi plângu dorerea, asiá, cum me indémna inim'a.

Floricei inse nu-i pare bine cându facu acést'a, si se încerca câtu pôte a me indemná cá se me retiènu.

Betrân'a sfêrsí si tacú.

„Ti multiumescu straine!“ dîsè ea in sfêrsitu. „Ti multiamescu că ai ascultat cu atát'a rabdare dorerea mea, si descoperirea inimei mele.“

„Vedi cólea vine ângerulu meu celu bunu, trebue se plecu.“

Surprinsu privii indereptu, si — dinaintea mea stá o fetitia tinera, inalta si subțire, nevino-vata si frumósa cá o lilie de Maiu.

„Mama!“ dîsè ea cu o reprobare blânda cătra betrân'a, „de ce ai făcutu ér' acést'a? ... Las' mortii se se odichnésca in pace si vina cu mine...“

Betrân'a fàra a replicá cev'a prinse fetiti'a de mâna, si fàra a dîce unu cuvêntu, scoboríra amendóne drumulu spre satu.

LUCRETIA FRENTIU.

Elba! Napoleonu!

Erá la an. 1793 cându erupsé resbelulu celu mare între francesi si poterile aliate. Intre aliatii francezi erá si Alexandru de Beaubarnais (Boarné). Soçi'a lui a fostu Josefina Tascher dela Pogerie, fic'a unui capitanu de postu din insul'a Martinique. Francesii făcuse mai multe invingeri, ocupara si câtev'a cetati germane, între altele cetatea Mogunti'a. Acést'a iritá pre regele Prusiei si-si făcú lucru de onóre de reocuparea ei. In 22 Iuliu capitulá garnisón'a francesa din cetate, din caus'a fόμεi. Generalulu Beaubarnais întârdîa cu venirea se-o despresure de Prusi înainte de capitulare. Pentru ace'a fú trasu la respundere si judecatu la mórte. Tóte rogarile soçiei s'ale au fostu nebagate in séma. Atát'a a esoperatu câtu a fostu dusa si ea in închisóre cu soçulu ei. La 23 Iuniu 1794 a trebuitu generalulu se-si puna capulu sub gilotina.

In acelu tîmpu, — erá tîmpulu revolutiunei celei mari franceze — portáu Francesii resbele si între sêne.

La 5 Octobre 1795 armat'a unei partide in numeru de 40,000 vení asupr'a palatului Tuilerieloru din Parisu, unde-si tiêneá siedintiele conventulu nationalu (adunarea nationala séu diet'a). Conventulu dispuneá numai preste 5—6000 de ómeni. In frunte cá comandante erá unu Barras, care recunoscîndu-si neabilitatea se rogá de conventu se-i concéda a substitui in loculu seu pe generalulu Bonaparte. Acést'a asiediá nóptea trupele s'ale inaintea palatului Tuilerieloru si a palatului Louvre cu 40 de tunuri si asceptá cá contrariulu se facea prim'a pușcatura. Indata ce se întêmplá acést'a aruncá o plóe de cantece asupr'a contrariloru, cari incepura a luá fug'a in tóte pârtille. Deminét'i'a eráu stradele pline de cadrave. Aducîndu-se armele luáte dela ei si punêndu-se inaintea lui vení si unu pruncu frumosu si plângêndu se rogá se-i dee spad'a tatalui seu, care s'a fostu luat dela mama-s'a. Prunculu a fostu Eugeniu Beaubarnais, fiulu Josefinei Beaubarnais. Bonaparte l'a petrecutu pâna la mama-s'a. Incântatu de framseti'a ei si póte si de averea ei s'a decisu a se casatori cu dîns'a. Ea erá cu 6 ani mai betrân'a cá Bonaparte, inse i aduse o inima nobila si o avere colosala. Casatori'a se întêmplá in 9 Martie 1796.

De-ací inainte surise lui Bonaparte noroculu, care in unu tîmpu l'a fostu parasítu atátu de tare, câtu venise in Parisu se-si caute cev'a lucru, cá se-si póta câscigá pânea de tóte dílele. — In expeditiunea ce o făcú curêndu dupa casatorie in Itali'a, si-aretá talentele s'ale militari estra-ordinari. Armatele franceze conduse de elu de pre unu câmpu de lupta pre altulu secerara gloria. Aici prin invingerile s'ale si-a pregatitu calea la tronul, care l'a ocupatu in 2 Decembre 1804, punêndu-si insusi corón'a pe capu síesi si soçiei s'ale Josefín'a — in present'i'a pontificelui Piu VII. Inainte de incoronare dispuse se se face cununi'a besericésca cu Josefín'a, de óre-ce mai inainte facusera

numai casatoria civila. Functiunea besericésca a indepliinitu-o unchiulu seu, cardinalulu Fesch. Napoleonu Bonaparte se aflá in mare fericire. Inim'a nobila a Josefinei l'u insoçiá totu-de-a-un'a si in totu loculu, in Itali'a cá si in Germani'a, pre câmpulu dela Austerlitz cá si pre celu dela Aspern. Cu tóte acestea in dînsulu se nascú cugetulu de a se despartí de Josefín'a pre care altcum o iubiá si de care erá iubitu. Politic'a mai inalta de statu, lips'a de erede pre tronulu Franciei l'a adusu la acestu cugetu, traindu in sperantia cumcá cu alta soçia va avé prunci.

Precându se întórse dela Vien'a (1809), unde se facuse si unu atentatu asupr'a lui, erá resolutu a se despartí de Josefín'a.

In 26 Octobre vení in Fontainebleau unde l'u asceptá cancelariulu Combacérès, unu barbatu, care erá atrasu totu-de-a-un'a la consultare. Elu fú primitu de catra Napoleonu cu mare afabilitate. Dupa-ce discurara asupr'a mai multoru obiecte, in urma-i descoperí planulu seu. Elu i declará cá dintre tóte nêmurile s'ale nici unulu nu e aptu de sucesoru, de óre-ce fratii sei, unii suntu neapti de gubernare, altii suntu jalusi si nu se voru supune vre-unui'a dintre ei. Singuru fiulu seu vitregu, Eugenu, este inzestratu cu insusfri de a poté ocupá tronulu, inse si de l'ar' adoptá va fi urgisitu de Bonapartisti si nu se va poté sustiené pe tronul. Intre ast'feliu de impregiurari nu-i remane alt'a, decátu se se desparta de soçia, se se casatorésca de nou, pentru-cá dela dîns'a nu speréza a avé prunci si numai avêndu unu pruncu propriu póte ascurá tronulu pentru familia. Combacérès, desí cu sífiela i-a observatu si l'a făcutu atentu cumcá Josefín'a se bucura de o popularitate fórte mare la armata si poporu, cumcá dîns'a e geniulu blându a revolutiunei si cumca prin acestu pasu ar' dovedi cá voiesce a rumpe cu aquisitiunile anului 1789. Tóte observarile cancelariului nu l'au potutu abate dela propusulu seu.

In ace'asi dí dupa amédi (26 Oct. 1809) vení si Josefín'a se salute pe barbatulu seu si se mirá fórte audiêndu cumcá dînsulu a sositu inainte de amédi, a primitu pe Combacérès inaintea ei si a avutu unu discursu lungu cu dînsulu. Desí a fostu si dîns'a primita cu amicitate, totusi a surprinsu-o rezerv'a ce o aretá Napoleonu față de dîns'a, si portarea lui care aveá multa asemenare cu portarea unui omu care voiesce se ascunda cev'a secretu. Desí nu erá dintre femeile cele mai geniali, totusi aveá unu tactu fórte finu si destula agerime de a descifrá referintiele si interesele personali. Portarea barbatului ei i aduse in mînte descoperirile lui Touche, care sciindu intentiunile imperatului, crediù a-i face aceluia unu mare serviciu, descoperindu Josefinei nu numai opiniunea publica, ci si intentiunile si planurile lui Napoleonu. Dupa-ce vorbí adese-ori despre despartirea lui Napoleonu cá despre unu faptu decisu, dupa-ce i spuse ei insasi, respunse acést'a: „Sórtea nóstra ne-a unitu, — déca e voi'a lui Napoleonu, cá se védia desfacuta acésta legatura, atunci asceptu

dela dânsulu propunerea si numai lui singuru voiu raspunde."

Vorbele acestea strabatura in inim'a ei si rósera cá unu vierme periculosu. Odinióra o aflá Napoleonu cu ochii scaldati in lacrimi. Intrebata de caus'a dorerei i-a marturisitu-o fâra nici o reserva. Napoleonu s'a incercatu a-o tainui si tóta vin'a a aruncatu-o asupr'a obrasnicului Touche.

Cu tóte acestea acum i venira in minte acelea descoperiri si erá convinsa cumcá e vorb'a despre positiunea ei. In Fontainebleau erá acest'a unu secretu, precându in Parisu tóta lumea vorbiá despre necesitatea de a se consolidá imperiulu. Josefín'a erá in cea mai mare intristare si totusi trebuia se ascunda acést'a, fiindu-cá venise la visita mai multe persóne inalte, precum: regele Hollandiei, a Vestfaliei si a Neapolei. Se arangia teatre, baluri si conveniri. Intre tóte acestea pe-treceri lucrú principalu pentru Napoleonu erá despartirea de Josefín'a. Greutatea erá cá nu se poteá resolví a-i comunicá propusulu seu si totusi trebuia se o faca acést'a. Pentru ace'a a voitu cá prin portarea s'a se o pregatésca. De ace'a a inceputu a se aretá rece fačia de dâns'a, precându de alta parte in presenti'a dânsi onorá pe damele frumóse cu cea mai delicata atentiune. Dânsulu faceá fórtre arare-ori visite Josefinei si fórtre scurte, lasá se inchida usfle de comunicatiune dintre apartamentulu lui si a imperatesei. Atare stare de lucruri deveni molesta pentru ambe pârtille. Napoleonu voia se o curme inse intr'unu modu precátu se póte de crutiatóriu. Pusé mare pondu pe ace'a cá ambii fi a Josefinei se fia de fačia la actulu despartirei, cá in momentulu criticu se o póta mângaiá. Unu curieru se tramise la Milanu, cá se provóce pe Eugeniu, pre atunci vice-regele Italiei, se vina numai decátu la Parisu.

Cu despartirea erá in striusa legatura si nóu'a casatoria. Intrebarea erá, care se fie nóu'a imperatésa a Francesiloru. Déca erá vorb'a de a se face legatura cu un'a din curtile mari ale Europei, atunci erá se se pléga între Vien'a si Petersburg, — déca aveá se se faca cu vre-un'a din curtile de a doilea rang, atunci poteá fi vorb'a numai despre fic'a regelui din Saxoni'a. Ori-cum inse erá de pornitu a petí, — cum dícemu noi cesti mititei. La cei mari nu dictéza anim'a, ci politic'a. Inca atunci cându puse Napoleonu corón'a pe capulu Josefinei avú totu-odata si cugetulu de despartire. Pentru ace'a a si inceputu a lucrá in acésta directiune. La a. 1808 convenindu la congressulu din Erfurt cu Alexandru I. imperatulu Rusiloru prelânga proiectulu de a impartí între améndoí domnirea preste Europ'a s'a fâcutu si propunerea de casatoria cu un'a din sororile s'ale. Alexandru i-a respunsu cumcá speréza cá mama-s'a se va invoí la acésta legatura. Mama-s'a avú inse alte cugete. Ea aveá cea mai mare antipathia fačia de Napoleonu. Cá se scape de o fórtia formalá a casatoritu cu cea mai mare graba pre fica-s'a cea mai betrána Catarin'a cu principele Petru de Oldenburg.

(Va urmá.)

M. P.

PALARI'A CEASORNICARULUI.

Comedie in 1 actu.

De

Emile de Girardin.

Localisata de Doriau.

(Urmare.)

Scen'a XIV.

Petru, apoi ceasornicarulu.

Petru: Si-apoi voiu aduce o trasura pentru transportarea ceasornicului. — Trasura lui Venus trasa de unu ceasornicaru! De cându mi s'a usioratu inim'a ér' potu ride. (Suna clopotielulu.) Dómnne sfinte, cine e? Desiguru verulu cu ceasorniculu. — Ce e de fâcutu? Ce se incepu? Elu nu trebuie se védia, cá lipsese ceasorniculu. (Ceasornicarulu vine din salonu; tiéne in mâna ceasorniculu invelitu intr'unu postavu. — Clopotielulu suna din nou.) Ast'a e trasa-tur'a verului, — atát'a cunoscú si eu.

Ceasorn.: Nu vréi se deschidi?

Petru: Nu potú.

Ceasorn.: Se deş — ?

Petru: Se deschidi usi'a? Pentru D.-dieu, mai bine deschide-mi capulu!

Trand. (striga din afara): Petre, Petre, deschide odata!

Petru (spariatu): Acumu tóte-su pierdute, acést'a e stapânulu! Elu voia se se reintórea numai la cincí ceasuri, — unde se ascundu acum pe omulu acést'a? Déca 'lu vede — afla totu! — Te rogu d.-le Rahovanu, intra pe unu momentu in odai'a acést'a, impinge zarulu si nu deschide nimenui pe lumea ast'a, afara de mine.

Ceasorn.: D'apoi cum me potú eu inchide in odai'a cocónei?

Petru: Grozavu, omulu acést'a se teme, cá se va compromite! — Ce idea! Ace'a numai unu ceasornicaru póte se o aiba. (Lu impinge in odai'a Stefaniei) Trage zarulu! Vai! (Se aude cum se impinge zarulu.)

Trand. (de afara): Petre!

Petru (striga cá din departare): Vínu, domnule, vínu! — Cum se me escusu? — Nu este altu mijlocu, — i voiu spune, cá chiar' acum erám in camer'a mea, — voindu se me imbracu. — (Depune cravat'a, jachet'a, peptariulu, voiesce se se desbrace si mai departe, dar' se opresce.) Asia, nu pré multu — ar' fi ne-robabilu. (Si imbraca din nou peptaru.) Asia, acum e bine, imbracamuntea ast'a dovedesce — trebuie se fiu nitielu esiofatu. — (Fuge de vre-o câteva ori in giurulu mesei.) Vínu, vínu, domnule.

Scen'a XV.

Trand.: Me faci se asceptu! Tu ce faci?

Petru: Chiar' me imbracam, — susu in camer'a mea. — Cându trageati clopotielulu, me aflám in cea mai mare neglige. — Scusati-me, cá v'am fâcutu se asceptati, domnule. Aici suntu jurnale si scrisori. (Trand. cetesce scrisorile. Petru privesce spre usi'a, prin care esí ceasornicarulu, a parte)

Numai deca n'ar' tusi ori stranută! Déca are guturau, apoi vai de elu (asculta): Dar' ce face? (Se aude unu ceasornicu batându) Dómno sfinte, trage ceasorniculu cocónei. Trebuie se facu sgomotu in graba, cá se nu auda stapânulu. (Impinge unu scaunu.) Ast'a e o adeverata idea a unui ceasornicar! — Nu e permis se lasi pe ómenii acesti'a singuri cu vre-unu ceasornicu. (Observa palari'a ceasornicarului) Vai, ce vedu? Palari'a lui! — Si-a uitatu palari'a!

Trand. (Cetise mai multe scrisori cu indiferentia, acum dintr'odata agítatu): Ce-i ast'a? O scrisóre anonima pentru mine!? — „Soçiú credintiosu ce credi a fi iubitú, nu cumv'a se víi prea de timpuriu a-casa, cá-ci porumbiti'a d.-t'ale e inchisa cu unu porumbu; deca ai voi se sbóri in cuibu, te-ai blamá.“ (In vreme-ce cetesce Trand., Petru se imbraca si se încerca a luá palari'a neobservatu, dar' nu-i succede): Ce reutate — ce — ce nebunie — si cu tóte aceste rëndurile aceste 'mi causéza dorere.

Petru (se postéza inaintea usiei si iá palari'a pe dinderetu): Domnule, nu mergeti, in odai'a d.-vóstre? E in ordine — asiú avé numai se o právui, — dar' nu o voi face.

Trand. (Fára de a-lu observá): La momentr. (Trece prelânga Petru si-i dá palari'a.)

Petru (tiéne améndoué palariiele si se silesce se ascunda palari'a ce o tiéne la spate.) Remâné-va elu óre aci?

Trand. (a parte): Cocón'a mea dóra n'are dușmani. — Cum i-ar' si trece prin minte se o calomnieze in feliulu acest'a? Dêns'a, care e atâtu de buna, atâtu de inocenta. E scârnavu lucru, — ómenii suntu rei. Oh, trebuie se o vedu, — pe serman'a. (Merge spre usi'a soçiei lui.)

Petru (a parte): Ce face, Dómne sfinte! (In spaima 'si uita de palarii si le pune pe mésa. Se aproprie de Trand.)

Trand.: Eleno! Nu me aude, — zarulu e trasu, — face cocón'a toaleta?

Petru: Da, domnule, probéza mai multe rochii. —

Trand.: Audu nesce pasi grei, — pasi fórté grei. —

Petru (a parte): Se duce! Se duce... (tare) Desiguru e Susan'a, — ea are totu-de-a-un'a cisme asiá grele. —

Trand.: Eleno! — Susano! Nu respundu! (Observa palari'a.) A cui e palari'a ast'a?

Petru (liniscitu): Nu scíu, me rogu, — palari'a e aici, — eu nu l'am vediutu intrându.

Trand. (a parte): Linisce, — linisce, — rabdare! Ea are se ésa, — acú se imbraca. — Eleno!

Petru (a parte): A, o idea! (Tare.) Voiu bate la usi'a deia coridoru, domnulu — (Ese grabnicu prin usi'a din mijlocu.)

Trand. (confusu): Ei, dar' palari'a ast'a trebuie se aiba unu stapánu, — e cinev'a in casa, — (privesce prin gaur'a cheiei). A, vedu, — nu me insielu, — unu barbatu, — stá la caminu, — nu-i potu vedé faci'a, — unu barbatu in odai'a soçiei mele! — Nu-lu mai vedu. — O, nu o se mi-lu faca ei scapatu! (Alérge spre fundu; in drépt'a se aude tragându-se unu scaunu.) Prea târdíu!

Petru (se reintórce din odai'a Elenei): E mirare, cá nu s'a descuiatu! N'a fostu nimeni in odaie — cocón'a a esítu de a-casa, si Susan'a si-a uitatu se traga zarulu dela usia. —

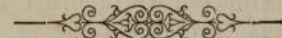
Trand.: Voiu se vedu eu. — (Alérge in odaia.)

Petru (singuru): S'a dusu, — cu ceasorniculu si cu palari'a, care e multu prea mica pentru capítin'a lui cea grósa, — mi-a fagaduitu inse, cá nu o va pune pe capu, — stapánuulu meu n'a observatu nimicu, — am fostu sîretu, — da, scarile aceste din deretu suntu o inventie minunata. Dar' palari'a! a redicatu-o, — eh, o palarie fára stapánu, ast'a nu tradéza nimicu. — (Duce palari'a in salonu.)

Scen'a XVI.

Trand. (Singuru vine prin mijlocu): Nu se vede nici o fiintia de omu, — elu s'a dusu, — ea... ea se teme, — a fugitu. — Dar' Elen'a si o intriga, — nu se póte. Oh, cugetulu acest'a 'mi rupe inim'a! Nu o credu, — si cu tóte aceste suferu, cá-si-cându asiú crede-o, — si acestu barbatu, — l'am vediutu, vediutu cu ochii mei proprii! Inse cele mai ciudate lucruri au adese-ori esplicare atâtu de simpla, — e desiguru o întemplanie cá tóte întemplanile, — me muncesce inzadaru, — uite, scíu cá nu e nimicu, — si cum o se rídu atunci! — Scrisórea acést'a m'a irítatu. — Fára de nefericit'a ast'a de scrisóre de multu asiú fi ghicitu adeverat'a cauza. — Dar' adusu odata prin rëndurile aceste la astfeliu de cugete, 'mi inchipuescu cá vedu unu amoresu, — cá-si-cându n'ar' existá sute de lucruri ce potu duce pe unu barbatu in odai'a unei femeii! Suntu dóra, — da, — inse (turbatu) eu nu afli nici unulu, — si palari'a ast'a! Si cocón'a mea! care 'mi spusese adi deminétia, cá ea nu va esí din casa tóta díu'a, — de ce s'a resolvatu altcum? Dar' nu, ea n'a esítu, — ea erá aici, si cându me audí, — nu cutesá numai decátu se deá faci'a cu mine, — si câtú m'a lasatu se tragu la usia, — câtú de multu! Ei se sfatuiru, — se gândira la scar'a din deretu. — Inse eu! Eu nu m'am gânditu la ea, — si siuchia-tulu ast'a de Petru, — elu e intielesu cu ei, — lui i s'a poruncitu se me lase se asceptu. — Da, — acum me desbatu, elu erá confusu, cându sosti a-casa, — elu le scie tóte. — O se cetescu adeverulu, ce lu cantu, de pe faci'a lui. Da, adeverulu, fia câtú de grozavu! — Petre!

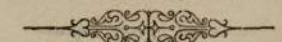
(Va urmá.)

Ce este libertatea?

— O copila alungata de puternici ne'ncetatu
Si dorita de poporulu sub doreri ingenunchiatu, —
Carea cându suride numai face-o lume se tresara,
Si din robulu celu din urma unu viteazu cá se resara.
Nu se dá decátu acelui ce e-in stare a abdíce
De ea ins'asi la nevoe... dar' pe cine l'a-ndragitu,
Frate l'a făcutu cu mórtea, si cu lumea l'a-nvrajbitu! —

GEORGIU SIMU.

DIVERSE.

Cronica. — Adunarea generaia a Asociațiunei transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu se va tiéne la Abruda in 5 aug. n. Cu acésta ocașiune voru fi a se alege și persónele cari se ocupe scaunulu de preside și pe acelu de v.-preside alu Asociațiunei — devenite vacante prin adormirea in Domnulu a distinsiloru barbati Timoteiu Cipariu și Iacobu Bologna. Alegerea va fi câtu se póte de grea. — Si chiar' pentru ace'a e de doritu, câ se se intrunésca câtu mai multi membri la acésta adunare generala — pentru-cá prin svatulu mai multor'a se se póta face una alegere câtu se póte de nimerita.

Regin'a Romaniei — distins'a scriitória *Carmen Sylva* — și-a construitu in apropierea palatului regalul dela Sinai'a unu cabinetu de lucru plinu de farmece. Cabinetulu are aspectulu unei case tieranesci române. Copacii din giuru suntu plini de cusce cu paseri cari de cari mai frumóse și cu dulci cântece. De ei mai atérna și unu patu de firu de auru pentru repausu. In midiuloculu cabinetului se afla o stâncă care servește cá méșade-scrisu, ér' lângă ea este o pétra mare pe care siede Regin'a cându vré se-si puna pe papiru inspiratiunile s'ale poetice. Din unu coltiu alu cabinetului o fântâna artesiană arunca apa bene-mirositória parfumându și recorindu aerulu și altmintrea fórté dulce și sanetosu a cabinetului. Pe josu, in locu de covóre scumpe, se afla unu covoru bogatu de érba verde.

P. S. S. Episcopulu romanu gr. c. alu Lugosiului a avutu onórea de a ospetá in resiedin'ta s'a tēmpu de dóue díle pre Archiducele Iosifu, inspectorulu generalu alu honvediloru.

Dlu Cornelu Popu Pecurariu, fostu redactoru la „Tribun'a“, este denumitu de revisorulu scolaru alu judetiului Rîmnicu-Vâlcea — in Români'a.

Dlu Gavriilu Triponu, care s'a sustienutu la studii numai din diligent'a propria — dându óre de lectiune la tineri mai in stare și in urma scriendu in cancelarii advocatiale — dupa-ce a depusu unulu dupa altulu cu succesulu celu mai stralucitu rigorósale din sciintiele juridice, in 2 l. tr. a fostu promovatu la gradulu de doctoru in drepturi. Felicitamu din inima pe tēnerulu doctoru in drepturi, — avisându pre toti tēnerii români la esemplulu de diligintia a dēnsului.

O romana — medicu in Parisu. Domnișiór'a Conta din Bucuresci, dupa-ce a obtienutu la Montpellier gradulu de doctoru in medicina, s'a stabilitu in Parisu — in calitate de medicu. Ds'a afara de ace'a face parte și din comitetulu de redacțiune a „Revistei sciintifice a Femeiloru“ impreuna cu mai multe alte dame — tóte avēndu gradulu de doctoru in diferite sciencie.

Gimnasiulu romanu gr. or. din Bradu costatoriu pâna aci din patru clase, va se se adauga de-o-camdata cu clasele V. și VI., ér' mai târforiu o se se completeze la optu clase.

Imbunatatirea starei clerului din Romani'a preocupa pe Ministrulu de culte și instructiune publica a României dlu Titu Maiorescu. Dēnsulu a și promisú cá inca in decursulu acestui anu va presentá Camerei unu proiectu in acestu obiectu.

Manevrele corpului de armata din Ardealu se voru tiéne prin lunile Augustu—Septemvre între Sighisóia și S.-Sangiorgiu. Probabilu ca la aceste manevre va luá parte și principele ereditariu Rudolfulu.

Portile de feru unde se impiedeca asié de adese-ori comunicatiunea vapóreloru — se voru regulá. Spesele de regulare s'au calculatu in nóue milióne floreni v. a. Lucrarile de regulare au a se terminá pâna la finea anului 1895.

Imperatulu Germaniei Fridericu III. a repausatu in 15 Iunie n. la 11¼ óre a. m. — dupa o domnire de 98 díle. In locu-i a urmatu fiulu seu celu mai mare Wilhelm II. — Noulu imperatu alu Germaniei și rege alu Prusiei s'a nascutu in 17 Ianuarie 1859. In 27 Februarie 1881 s'a cununatu cu August'a Victori'a fiic'a ducelui de Schleswig-Holstein. Are patru fetiori — Elu e unu soldatu ageru, care scie bene mauuá armele și se arunca fâra temere in foculu luptei.

Bancnote de 1 fl. nóue se voru pune in circulatiune inca in decursulu acestei lune. Formatulu nóueloru bancnote e mai micu decâtu a celoru de pâna acum, ér' papirulu cu multu mai tare și mai trainicu.

Institutulu bacteriologicu din Bucuresci, la care functionéza dlu profesorulu Babesiu, câșciga totu mai mare renume. Tratamentulu, ce se aplica persóneloru mușcate de animale turbate, in partea esentiala este acelu a dlui Pasteur; dlu profesorulu Babesiu a introdusu inse, dupa esperintiele s'ale facute la animale, modificari insemnate. Modificarile ofera garantii mai sigure pentru reusita și s'au constatatú ch ar' de necesare. Insi dlu Pasteur a adresatu in dílele din urma o scrisóre dlui Babesiu, in care a aprobatu pe deplinu modificarile și a recunoscutu superioritatea tratamentului.

In caus'a filocseriei. Prin o ordinatiune a ministrului de agricultura, comerciu și industrie s'a dispusu cercetarea tuturoru viiloru din tíera, nu cumv'a acelea suntu bântuite de filocsera. Dupa acestu ordinu ministerialu, indata ce s'ar' constatá séu s'ar' presupune undev'a filocser'a, este de a se incunosciintiá ministrulu amintitu, care pre bas'a prescrișeloru din lege va luá pasii de lipsa pentru delaturarea reului.

Escursiune eftina la Elópatak și Tușnad. Din 7 l. c. începēdu se voru stradá bilete de caletoria tour-retour pâna la statiunea Földvár — cu pretiulu de diumetate. — Prin acéș't'a se eftinesce multu calea la bâtele Elópatak și Tușnad

— a căroru ultima stațiune e Földvár, unde ascépta pre caletori in totu tēmpulu carete gat'a de a-i transportá mai departe la băile numite ori la celea ce cadu între ele: Maluaș etc.

Incetarea sclavismului in Brasilia. In dñlele acestea umauismulu dà din nou semnu de existenta. Sclavismulu dispore, cá si o fantoma nocturna la aparenti'a luminei sórelui diu piati'a Africeii, dupa-cum se porecliá Brasili'a din caus'a multimei negrilor, cari se transportáu acolo spre vëndiare. Acest'a la totu casulu este un'a din cele mai crestine si nobile fapte din viéti'a lui Don Pedro. Actulu solemn se va sigilá pe vecinicie prin celebrarea serviciului divinu de catra episcopatul catolicu diu Brasili'a.

Hymen. Dñu Ioanu Stoica profesoru in Blasiu s'a fidantiatu cu gratiós'a d.-sióra Teresi'a Corvinu in Orastie. — Felicitarile nóstre fiiórei parchi!

Necrologu. Capitlulu catedrale metropolitani din Blasiu au pierdu de-odata pe doi membrii ai sei pre Stefanu Manji si Leontinu Leonteanu, canonici. — Fia-le tierin'a usióra si amentirea benecuvéntata.

Glume. — **Reclam'a in Americ'a** se estinde pãna la cemetaria. Éta ce se cetesce pe o pãtra momentala: „Aici va se se odihnésca osamintele lui James Jones, care pana-ce se afla in viéti'a vinde ghetete (calciuni) estine si solide in pravalí'a s'a din strad'a Franclin nr. 150.“

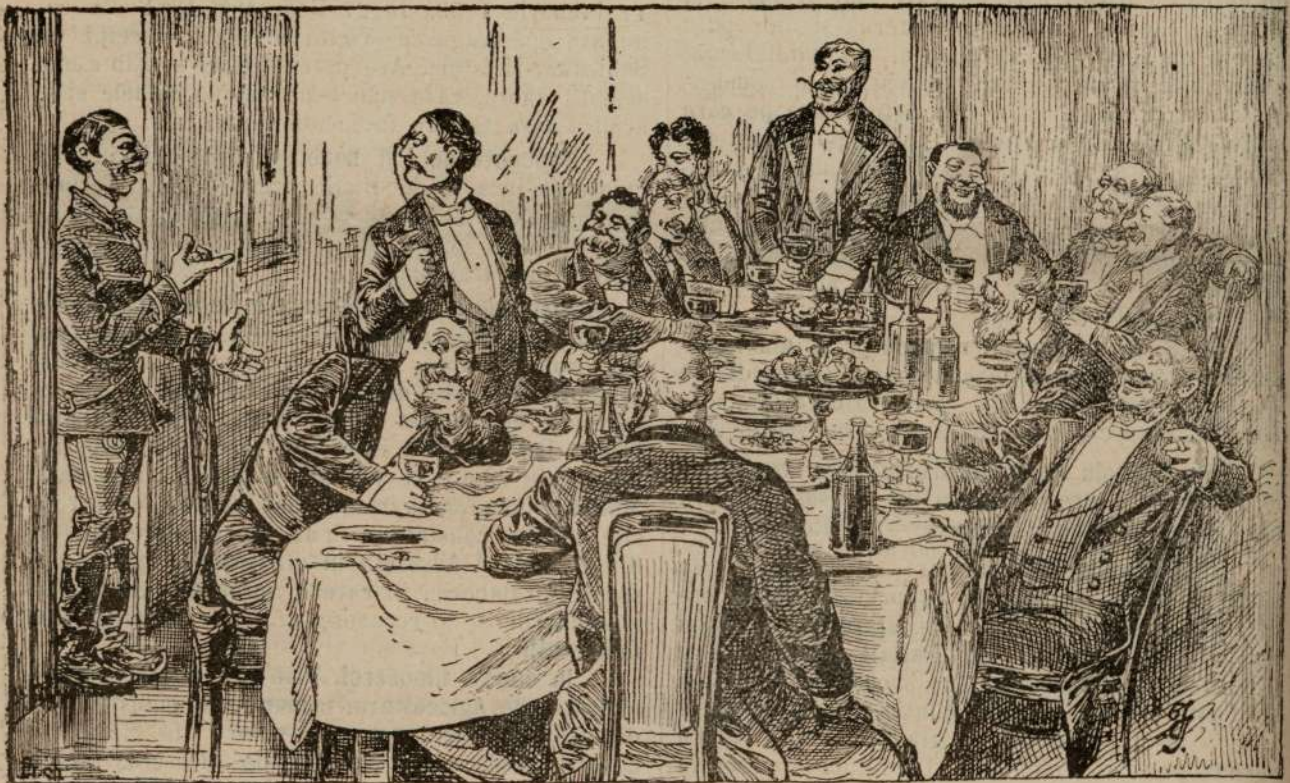
Longevitate. Cea mai buna receta pentru lungirea vietiei: — o portiune de flegma si un'a de prostia.

Defectele vinului. Vinulu ori-cãtu de bunu se fia are doue defecte:

— Déca-i adaugi apa se strica, — déca nu-i adaugi apa, te strica.

Pro memoria. — O domnisióra prea guraliva,
De nisce gãsce istorisiá;
Si cu o gura fórté activa
Intrég'a lume o asurdiá.
— 'Ti spunu dreptu, disé unulu ce stase
Si la-a ei vorbe atentii dase,
De-ací inainte cându voiú vedeá
Vre-o gãsca 'n cale 'mi voiú aduce
Aminte indata de dumneat'a.

Unde e briliantulu?

La banchetulu datu prin nou-alesulu prim.rii alu orasiului, care de care se intreceáu in a landá virtutile nou-alesului. — Intre altele unulu 'lu numi briliantulu celu mai stralucitu alu comitatului, care stralucece prin virtutile s'ale cetatienesci mai multu decât ori-care altulu etc

La acestea se scolá primariulu si, dupa o mica introducere plina de espresuniile modestiei innascute, voiendu a redicá mai multu pre unu altulu din societate, disé:

— Briliantulu celu mai stralucitu alu comitatului, domniloru, briliantulu acest'a se afla . . .

— In cass'a-de-pemnorare, de unde mi-au imprumutatu pre elu 150 fl. — i-i rupse vorb'a argatulu de curte, care tocmai intorceá dela cass'a-de-pemnorare (muntele-de-pietate), unde depusese unu giuvaeru alu primariului, redicându pe elu unu imprumutu de 150 fl.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoriu: NICOLAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gheri'a. Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu 1888.